

16.9.2025

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: 908 Valkeakosken kaupunki

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Mari Tomperi
- Nimike: controller
- Sähköpostiosoite: mari.tomperi@valkeakoski.fi
- Puhelinnumero: 040 3356 022

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa:

1 100 000

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin sen käyttökohde:

Ei ole saanut.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. TE-palvelujen siirto kunnille ja työllisyysalueen aloittamisen vaikutus kaupungin talouteen on 1,0 milj. euroa alijäämäinen. Tampereen työllisyysalueen maksuosuus vuodelle 2024 on Valkeakosken kaupungin osalta 3,1 milj. euroa, kun taas työllisyyspalveluiden kustannuksiin osoitettu valtionosuus on 2,0 milj. euroa. Samaan aikaan kuntien maksuosuus työttömyyskuluista on kasvanut, mistä kasvua Valkeakosken osalta valtionosuusrahoituksessa on ollut 1,1 milj. euroa. Työttömyysasteen ollessa korkea, Valkeakoskella 12,70 % heinäkuussa, todellinen kasvu tulee ylittämään arvioidun. Arvio

vuositason ylityksestä on satoja tuhansia. Harkinnanvaraista valtionosuutta haetaan kattamaan erityisesti TE-palvelujen siirrosta kertyvät kustannukset, joita ei ole huomioitu muutoksen valtionosuusrahoituksessa.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Ei ole hakenut.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Kaupunginhallitus päätti 15.5.2023 § 124 yhteistoimintamenettelyn aloittamisesta, kun kaupunki teki 5,5 miljoonan euron alijäämäisen tuloksen. Uusi tasapainotusohjelma valmisteltiin suunnittelukaudelle 2024 – 2026. Valtuuston talousarvion ja –suunnitelman yhteydessä hyväksymän tasapainotusohjelman säästö kolmelle vuodelle oli 6,5 milj. euroa, joista talousarviovuoden osuus oli 1,2 milj. euroa. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päätti lisätasapainotustavoitteen asettamisesta vuoden 2025 talousarvion valmistelussa. Tasapainotustarve oli 1,5 milj. euroa vuosittain seuraavan suunnittelukauden 2025 – 2027 ajan.

Kaupunginvaltuusto päätti talousarviokäsittelyn yhteydessä syksyllä 2023 poikkeuksellisen suuresta veronkorotuksesta 1.1.2024 alkaen. Kunnallisveroa korotettiin 1,29 % -yksiköllä.

Taloussuunnitelmassa 2025 – 2027 uusia tasapainotustavoitteita hyväksyttiin 2,9 milj. euroa, joista talousarviovuodelle kuului 1,0 milj. euroa. Asuinrakennusten kiinteistöveroprosenttia korotettiin 0,05 prosenttiyksiköä. Säästötoimet eivät olleet riittäviä, joten kaupunginhallitus aloitti yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisin ja taloudellisin perustein talousarvion hyväksymisen jälkeen. Neuvottelujen säästötavoitteeksi asetettiin vuositasolla 1,15 milj. euroa. Asetettuun tavoitteeseen oli tarkoitus päästä tuotannollisin ja taloudellisin järjestelyin ja/tai enintään 30 henkilötyövuoden vähennyksin. Kaupunginhallitus hyväksyi neuvottelutuloksen 17.3.2025. Neuvottelutuloksena henkilöstösäästöjä saatiin 992 000 euroa. Tämä saavutettiin vakanssien täyttämättä jättämisellä, kahden vakanssin osa-aikaistamisella, yhdeksän henkilön irtisanomisella, kannustevapailla ja lomarahen vaihdolla. Näiden lisäksi lisäsäästöjä asetettuun tavoitteeseen pääsemiseksi saatiin kymmenen päivän lomautuksilla.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman 5.10.2020 § 80. Kaupunginhallitus päätti Sorrilan yhtenäiskoulun perustamisesta 4.4.2022 § 108, jossa Naakan, Tietolan, Leppälän ja Sassin perusopetuksen yksiköt siirrettiin hallinnollisesti Sorrilan yhtenäiskoulun alle. Sorrilan yhtenäiskoulun hanke on ollut

Valkeakosken viime vuosien merkittävin investointi, 32,8 milj. euroa. Koulu aloitti toimintansa 1.8.2025, jolloin em. pienemmissä yksiköissä opetus päättyi ja kyseisistä rakennuksista joko luovutaan tai muutetaan muuhun käyttöön. Lisäksi suunnitelman mukaan Sääksmäen koulu perustettiin kh:n päätöksellä 5.9.2022 § 236, johon Tarttilan ja Rauhalan koulujen yksiköt yhdistettiin hallinnollisesti. Varhaiskasvatuksen osalta yksikköjen määrää on vähennetty kahdella yksiköllä. Näin on pyritty pääsemään eroon huonokuntoisista rakennuksista ja nyt olemassa olevissa opetuksen ja varhaiskasvatuksen yksiköissä on juuri saneeratut tai rakennetut hyvät ja riittävät tilat.

Kaupungin lainakanta on kuitenkin kasvanut mittavaksi, tilinpäätöksessä 2024 se oli 101,2 milj. euroa eli 4 585 euroa/asukas. Korkokulut nykyisellä korkotasolla ovat yli 2 milj. euroa vuosittain. Kaupunki on velkaantunut merkittävästi, mutta Sorrilan yhtenäiskoulun valmistuttua investointiohjelma tasapainottuu n. 10,0 miljoonan euron vuositasolle, mikä mahdollistaa myös lainakannan pienenemisen.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Tasapainotusohjelmien ja yt -neuvotteluiden mukaisesti vuosille 2026 – 2027 kohdistuu eläköitymisten ja toimintojen yhdistymisen/supistumisen myötä vakanssien vapautumista, jotka jätetään täyttämättä ja tehtävät uudelleenorganisoidaan muilla tavoin. Vakanssien määrä vähenee kaiken kaikkiaan 21 kappaleella, kun mukaan lasketaan yhdeksän irtisanotun henkilön vakanssit, jotka myös lakkautetaan.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Talouden tasapainottamisen toimenpiteet

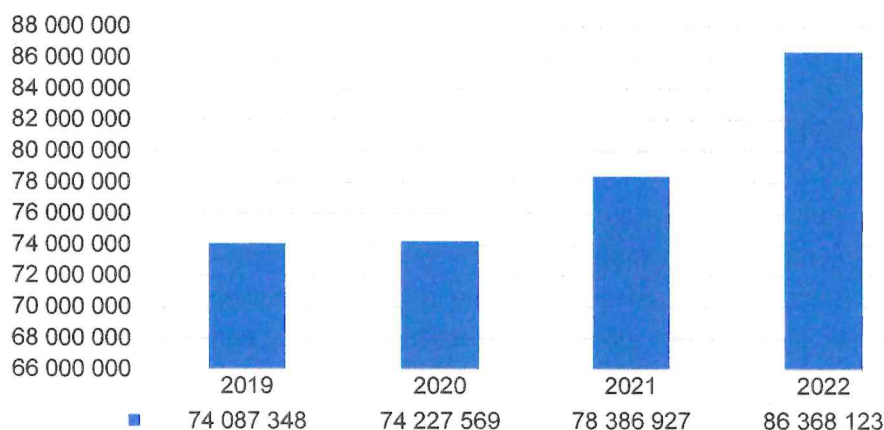
Valkeakosken kaupungissa on tehty tasapainotusohjelmat vuosina 2015, 2016, 2020, 2023 ja 2024. Tasapainotusohjelmia ei ole käsitelty erillisinä päätöksenteossa vaan niiden toimenpiteet on hyväksytty osana talousarviokäsittelyä. Kunkin tasapainotusohjelman seuraavalle talousarviovuodelle kohdistuvan säästötoimenpiteen osalta päätös on tehty talousarvion yhteydessä, mikäli kyseessä on sen luonteinen asia, joka vaatii poliittista päätöksentekoa. Suurin osa toimenpiteistä on viety toteutukseen ilman erillistä hyväksymismenettelyä.

Tasapainotusohjelmat on pääsääntöisesti tehty tasapainotusryhmissä tai kaupunginhallituksessa. Vuonna 2024 tasapainotusohjelmaa tehtiin talousarviokirjauksen mukaisesti henkilöstön kanssa järjestämällä ensin kysely, jonka tuloksia käsiteltiin henkilöstöstä ilmoittautuneiden edustajien kanssa työpajassa. Lopulliset henkilöstön esitykset käsiteltiin valtuuston kanssa valtuustoseminaarissa, mistä koostettiin tasapainotusohjelma vuosille 2025 – 2027 yhdessä kaupungin johtoryhmän esitysten kanssa. Kuluvalle kaudelle ajallisesti osuvat tasapainotusohjelmat ovat hakemuksen liitteenä ja talousarviossa 2025 ta-vuodelle osuvat säästöavoitteet on myös kirjattu talousarviokirjaan kunkin tehtäväalueen osuuteen.

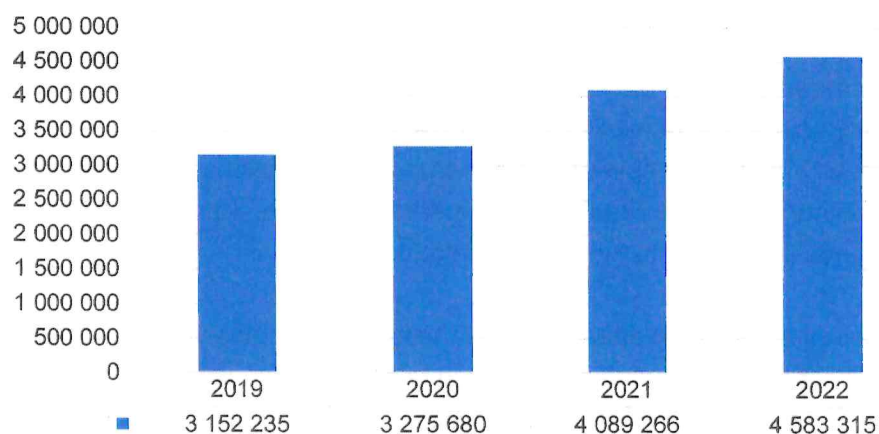
Merkittävät muutokset taloustilanteessa

Hyvinvointialueelle siirtyi merkittävä osa kaupungin valtionosuuksista, johtuen kalliista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Vuosina 2021 ja 2022 sosiaali- ja terveystalouden nettokustannukset kasvoivat merkittävästi. Nousun takana olivat paitsi koronakustannukset, mutta erityisesti Etelä-Pirkanmaan yhteisen terveyskeskussairaalan toiminnan laajeneminen. Sairaala otettiin käyttöön jo 2019, mutta täyteen kapasiteettiin päästiin vasta vuosina 2021-22. Varsinaisen laskutusperusteen puuttuessa suuri osa kertaluonteisista kustannuksista jäi tällöin Valkeakosken kaupungin kannettavaksi.

Sosiaali- ja terveystalouden nettokustannukset 2019 - 2022

Terveyskeskussairaalan nettokustannukset 2019 - 2022

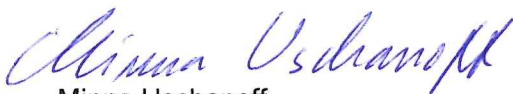
Kuvaajissa on nettokustannukset; luvuista on siivottu koronatuot, muiden kuntien osuudet ja asiakasmaksut pois.

Valkeakosken kaupunki on pyrkinyt tekemään muutoksia palvelutuotannossa ja organisaatorakenteessa talouden tasapainottamisen nimissä, samaan aikaan kun on rakennettu turvalliset ja nykyaikaa vastaavat tilat opetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön

tarpeisiin. Toimenpiteet ovat vaatineet raskaita päätöksiä, erityisesti opetuksen keskittämisen. Tämä ei kuitenkaan ole ollut täysin riittävä vastaamaan mm. kunta-alan palkkaohjelman, yleisen kustannusten nousun ja mm. Ukrainan sodan lisäämää menotaakkaa. Valkeakoski on ollut aktiivinen ukrainan pakolaisten vastaanottamisessa ja alueella onkin eniten ukrainalaisia Pirkanmaalla heti Tampereen jälkeen. Ulkomaalaisten määrä on jo yli 5 % väestöstä. Kaikkia tasapainotustoimenpiteinä olevia palveluverkon keskittämisen tavoitteita ei ole vielä saatu toteutukseen johtuen yht'äkkisestä lasten ja koululaisten määrän kasvusta. Toistaiseksi joudutaan vapaa-aikakeskusta käyttämään opetuksen väistötilana ja Sääksmäen emäpitäjässä on kaksi perusopetuksen yksikköä, jotka on suunnitelmassa yhdistää ensin yhdeksi yksiköksi (ovat sitä jo hallinnollisesti) ja lopulta lapsimäärän laskiessa Sorrilan yhtenäiskouluun.

Vuonna 2022 tehtiin 5,5 milj. euron alijäämäinen tulos. Seuraavana vuonna ylijäämää tuli n. 210 000 euroa, kun taas vuoden 2024 tilinpäätös oli alijäämäinen 2,9 miljoonaa euroa. Tässä kohtaa taseen edellisten tilikausien ylijäämät on syöty, mutta taseessa on vielä 4,0 milj. euroa poistonlaiseen investointiin tehtyä vapaaehtoista varausta. Talousarvio vuodelle 2025 on laadittu alijäämäiseksi 1,7 miljoonaa euroa, mutta tasapainotustoimenpiteiden toteutuessa, kustannuskehitys saadaan oikenemaan suunnitelmavuosilla, mikäli suuria mullistuksia ei enää tule. Valkeakoski on vaikeassa tilanteessa, mutta nykyisillä tasapainotustoimenpiteillä ja palvelutuotannon muutoksilla sekä valtion avulla tilanne on mahdollista saada vielä oikaistua.

Valkeakoskella 23.9.2025

Minna Uschanoff

kaupunginjohtaja

Liitteet: Tasapainotusohjelma 2023, Tasapainotusohjelma 2024